

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ TAŞKIN MÜZESİ DENEYİMLERİ

PRE-SCHOOL PROSPECTIVE TEACHERS' TAŞKIN MUSEUM EXPERIENCES

Ayşegül ASLAN*

Dr. Öğr. Üyesi

Trabzon Üniversitesi

Fatih Eğitim Fakültesi

Matematik ve Fen Eğitimi Bölümü

aysegulaslan@trabzon.edu.tr

Orcid No: 0000-0003-2363-0091

Merve GANGAL*

Dr. Öğr. Üyesi

Trabzon Üniversitesi

Fatih Eğitim Fakültesi

Temel Eğitim Bölümü

mervegangal@gmail.com

Orcid No: 0000-0002-5462-7410

Geliş Tarihi/Received:

22/11/2022

Kabul Tarihi/Accepted:

07/06/2023

e-Yayın/e-Printed:

30/06/2023

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

Kaynakça Bilgisi: Aslan, A. ve Gangal, M. (2023). Okul öncesi öğretmen adaylarının Taşkın müzesi deneyimleri. *İnformel Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 21-41.

Citation Information: Aslan, A. ve Gangal, M. (2023). Pre-school prospective teachers' Taşkın museum experiences *Journal of Research in Informal Environments*, 8(1), 21-41.

ÖZ

Okul dışı öğrenme ortamları, farklı disiplinler için okul öncesinden yüksek öğretime kadar birçok öğrenim düzeyinde aktif olarak kullanılan alternatif öğrenme ortamlarıdır. Bu kapsamda öğretmenler tarafından tercih edilen okul dışı öğrenme ortamlarının başında müzeler gelmektedir. Müzeler için ortak bir tanımlama yapılsa da türlerine göre birbirlerinden farklılıklar göstermektedirler. Bu çalışmada, tematik bir müze olan "Taşkın Müzesi"ne düzenlenen gezi ile okul öncesi öğretmen adaylarının deneyimlerinin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Özel durum çalışması olarak planlanan çalışmanın evrenini 2021-2022 öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 25 son sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Gezi öncesi ve sonrası araştırmacılar tarafından hazırlanan ve her biri üç açık uçlu sorudan oluşan anket formları ön ve son test olarak öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Taşkın Müzesi gezisi öncesi ve sonrası anket sorularına cevap veren öğretmen adaylarının sayısı, yetersiz cevaplar/cevap vermeme gibi etkenlerden dolayı değişkenlik göstermiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının çoğunun (18 öğretmen adayı) ön anket uygulamasına göre okul dışı öğrenme deneyiminin olduğunu göstermiştir. Müze ve doğa afetler hakkında detaylı bilgi edinme beklentisi Taşkın Müzesi gezisi öncesinde öğretmen adayları tarafından en sık belirtilen ifade olmuştur. Bununla birlikte, öğretmen adayları gerçekleştirilen bu gezinin, okul dışı öğrenme etkinliklerinin planlanması, somut öğrenmelerin gerçekleştirilmesi ve yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesi gibi katkılar sunduğunu belirtmiştir. Tüm bu bulgulara ilave olarak gezi sonrasında da öğretmen adaylarının çoğu beklentilerinin karşılandığını belirtmiştir. Okul dışı öğrenme etkinliği öncesi, esnası ve sonrası yapılması gerekenler hususunda öğretmen adaylarının farkındalıklarının olduğu ve bu doğrultuda okul öncesi çocuklar ile gerçekleştirilebilecek etkinlik önerilerine sahip oldukları görülmüştür. Benzer gezilerin farklı okul dışı öğrenme ortamlarında da düzenlenmesiyle öğretmen adaylarının deneyimlerinin çeşitlendirilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca çocukların dahil edildiği okul dışı öğrenme etkinliklerinin planmasının mesleki gelişimleri için fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul dışı öğrenme; okul öncesi eğitim; öğretmen adayları; Taşkın müzesi.

ABSTRACT

Out-of-school learning environments are active learning environments that are used for a variety of learning levels and disciplines ranging from pre-school to higher education. Museums are at the forefront of out-of-school learning environments preferred by teachers in this context. Although there is a common definition for museums, they differ according to their types. The purpose of this study was to determine the experiences of pre-school prospective teachers with a trip organized to the "Taşkın Museum," a thematic museum. The method of special case study was chosen for this study. The sample of the study consists of the prospective teachers studying in the Faculty of Education Pre-school Teaching Program. The interview forms developed by the researchers before and after the trip were used as a pre-test and post-test with the prospective teachers. The findings revealed that the majority of prospective teachers had prior experience with out-of-school learning. The most frequently expressed expectation by prospective teachers prior to their visit to the Taşkın Museum was the desire to obtain detailed information about the museum and natural disasters. However, prospective teachers reported that this trip helped them plan out-of-school learning activities, implement concrete learning, and develop creative thinking skills. In addition to these findings, the majority of prospective teachers stated that the trip met their expectations. Prospective teachers have been observed to be aware of what to do before, during, and after an out-of-school learning activity, and they have suggestions for activities that can be carried out with preschool students in this direction. Prospective teachers' experiences should be varied by organizing similar trips in various out-of-school learning environments. Furthermore, it is believed that planning out-of-school learning activities in which students participate will be beneficial to their professional development.

Keywords: Out-of-school learning; pre-school education; prospective teachers; Taşkın museum.

GİRİŞ

Okul dışı öğrenme ortamları sınıf içinde deneyimlenemeyecek öğrenme süreçlerine ilişkin fırsatlar sunan ve bireylerin doğal öğrenme süreçleri ile formal eğitimleri arasında bağlantı kuran ortamlar olarak tanımlanabilmektedir (Salmi, 1993; Tatar ve Bağrıyanık, 2012). Öğrenme sürecinin yalnızca sınırları olan bir sınıf ortamında değil yaşamın her anında gerçekleşebileceği ve bu doğrultuda öğrenmeye katkı sağlayan her türlü ortamın birer eğitim ortamı olarak kullanılabilmesi ortaya konulmuştur (Cahyono ve Ludwig, 2018). Okul dışı öğrenme ortamları “okul dışındaki, okuldan uzakta ortamlar” olarak tanımlanabilmekle birlikte Loxley ve arkadaşları (2016) okul dışı öğrenme deneyimlerinde yakından uzağa doğru bir sürecin işlemesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Okul dışı öğrenme etkinlikleri okul bahçeleri ve yakın çevre imkanları ile başlayıp daha kapsamlı aktiviteler içeren ortamlarda yürütülecek şekilde tercih edilebilir. Fakat özellikle öğrenmelere katkı sağlayacak unsurlara sahip olan; bilim merkezleri, planetaryumlar, müzeler, canlıların doğal yaşam ortamları, sanat merkezleri, parklar, alış-veriş merkezleri, düzenlenmiş bahçeler, oyun sahaları, sivil toplum örgütleri, plajlar, stadyumlar gibi ortamlar okul dışı öğrenme ortamları olarak ilk akla gelecek yerler olarak sıralanabilmektedir (Aslan ve Arslan, 2021; Aslan, vd., 2023; Batman, vd., 2022; Duruk, vd., 2018; Laçın Şimşek, 2011; Laçın Şimşek ve Öztürk, 2021; Stefanidou ve Panagopoulou, 2019; Türkmen, 2010).

Okul dışı öğrenme ortamlarında bireylerin formal eğitim süresince edindiği öğrenmeleri deneyimleme, yeni kazanımlara ulaşma ve öğrenmelerini kendi bakış açılarına göre yorumlayıp test etme imkanları bulunmaktadır (Behrendt, 2014; Bozdoğan, 2016). Bireylere rutin eğitim ortamından farklı bir ortamda, merak uyandırıcı, heyecanlandırıcı ve eğlenceli öğrenme deneyimleri sağlayabilmesi açısından okul dışı öğrenme ortamlarının özellikle çocukların eğitim sürecinde destekleyici bir rolü olduğu ve öğrenmeyi verimli kıldığı düşünülmektedir (Atmaca, 2012; Randler vd., 2007; Taylor ve Caldarelli, 2004). Okul dışı öğrenme ortamları sınıf içi eğitimlere destek olarak kullanılabilmesi gibi çocukların sosyal-duygusal gelişimlerini ve toplumsal hayata uyum sağlamalarını destekleyici fırsatlar da sunabilmektedir (Bozdoğan, 2008; Ocak ve Korkmaz, 2018). Teorik bilginin günlük yaşama yansıtılması, yorumlanması ve farklı şekillerde kullanılabilmesi ve eğitim aktivitelerinin eğlenceli bir şekilde yürütülebilmesine imkan sunması da okul dışı öğrenme ortamlarının eğitim sürecine sunduğu katkılardandır (Avan vd., 2019; Oktay vd., 2021).

Eğitimin tüm hayat boyu devam eden bir olgu olarak kabul edilmesiyle birlikte gelişimle ilgili kritik dönemleri barındıran erken çocukluk döneminin, kişinin eğitim sürecinin temel ve önemli bir parçasını oluşturduğu düşünülmektedir (Moloney, 2011; Saraç, 2017; Stoll, 2009; Tunçeli ve Zembat, 2017). Okul öncesi eğitim çocukların erken çocukluk döneminden, ilkokula başlama sürecine kadar dahil oldukları ve günlük rutinleri ile deneyimlerini de kapsayan bir süreçtir. Okul öncesi eğitimde çocuklar farklı gelişim aşamaları ve bireysel özelliklerin etkisiyle içinde buldukları toplumun kültürel ve sosyal değerlerini yansıtmaktadırlar (Gürkan, 2009).

Okul dışı öğrenme ortamlarının ve bu ortamlarda yapılacak etkinliklerin, çocuklara farklı yaşam deneyimleri sunarak etkili bir okul öncesi eğitim sürecine katkı sağladığı düşünülmektedir (Güloğlu Çetin ve Demir, 2021; Sözer, 2015; Sattar ve Taimur, 2019). Ayrıca okul dışı öğrenme ortamlarının çocukların sosyal-duygusal, bilişsel, dil, psikomotor ve özbakım becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu bilinmektedir (Moloney, 2011). Okul dışında öğrenme, çocukların öğrenme deneyimlerini ve sınıfın tanıdık bağlamını değiştirdiği için çocuklar tarafından daha eğlenceli bulunmaktadır (Rea, 2008).

Farklı gelişim alanlarını destekleyen ve yeni yaşam deneyimleri sunan okul dışı etkinliklerin çocuklara yaşam boyu kullanabilecekleri öğrenmeler sunacağına inanılmaktadır (Ocak ve Korkmaz, 2018). Bireylerin dünyayı tanımaya ve anlamaya en açık oldukları ve meraklarının ön planda olduğu okul öncesi dönemin, farklı öğrenme ortamları ve teknikleri ile desteklenmesi bu dönemdeki hızlı gelişim ve öğrenme sürecinin olumlu yürütülmesine destek olmaktadır (Şimşek ve Çınar, 2008). Farklı okul dışı öğrenme ortamlarında deneyimleyerek, dokunarak, hissederek öğrenen ve farklı problemlere çözüm bulma imkanı bulan çocukların, öğrenmelerinin kolaylaşacağı ve daha kalıcı olacağı düşünülmektedir (Njenga ve Kabiru, 2005). Tüm bu katkılarının yanı sıra, Norveç'te okul öncesi eğitim merkezlerine devam eden çocuklar üzerinde gerçekleştirilen boylamsal ve geniş ölçekli bir araştırma, okul öncesi dönemde dışarıda geçirilen zamanın çocukların dikkat becerilerinin gelişimini destekleyebileceğini ve onları dikkatsizlik ve hiperaktivite semptomlarına karşı koruyabileceğini göstermiştir (Ulset vd., 2017).

Okul dışı öğrenmenin, üst düzey becerilerin kazandırılmasına etkisi ve eğitimin okul dışı öğretimi de desteklediği göz önüne alındığında 21. yy becerileri için çok uygun bir öğretim yöntemi olduğu düşünülmektedir (Harun ve Salamuddin, 2013). Okul dışı öğrenme ortamlarında yürütülecek eğitimin uygulanan program kazanımları doğrultusunda, planlı ve sistemli, çocuklara bireysel deneyim imkânı sunan ve öğretmen merkezli olmayan bir süreç olması önemlidir (Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Eğitim sürecinin planlayıcısı ve uygulayıcısı olan öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamlarını bu özellikler doğrultusunda kullanabilmesi, okul dışı etkinliklerin amacına ulaşabilmesini destekleyecektir. Öğretmenlerin bakış açısı, deneyimleri ve istekli olmaları okul dışı öğrenme ortamlarının kullanım şeklini ve alınan verimi etkileyebilmektedir (Carrier, 2009; Çiçek ve Saraç, 2017). Bu nedenle öğretmenlerin aldıkları eğitimler ve edindikleri deneyimler ile bu uygulamalara hazır olması önemlidir. Öğretmenlerin hizmet öncesi mesleki eğitimlerinde farklı okul dışı öğrenme ortamlarının eğitsel olarak kullanımını deneyimlemeleri ve bu ortamlardaki öğrenme fırsatlarını görebilmeleri mesleki yaşantılarında okul dışı öğrenme ortamlarını etkin bir şekilde kullanmalarına destek olacaktır.

Alanda yapılan çalışmalarda okul dışı öğrenme ortamlarının bireylerin öğrenmelerine oldukça katkısı olmasına rağmen eğitim aktivitelerinde sıklıkla tercih edilmediği belirlenmiştir (Carrier, 2009; Moseley, vd., 2002; Simmons, 1998; Tatar ve Bağrıyanık, 2012). Okul öncesi öğretmenlerin mesleğe okul dışı öğrenme ortamlarının avantajlarını ve dezavantajlarını bilerek ve deneyimlemiş olarak başlaması okul dışı öğrenme ortamlarını okul öncesi dönemde aktif olarak kullanma konusunda daha motive olmalarını destekleyecektir. Taşkın Müzesi 'interaktif taşkın müzesi' olması ile dünyada ilk olma özelliği taşımaktadır. İçinde taşkınlar ve çeşitli afetlere ilişkin interaktif uygulama ve görüntüleme alanları bulunduran müze ziyaretçilerin farklı deneyimler ile bilgi ve farkındalık sahibi olmasına hizmet etmektedir (URL-1). Bu doğrultuda bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme deneyimlerinin, okul dışı öğrenme ortamı olarak sıklıkla kullanılan ve aynı zamana tematik bir müze olan “Taşkın Müzesi” ve bu müzede gerçekleştirilen gezi ile nasıl değişime uğradığının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden özel durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilme nedeni olarak okul öncesi öğretmen adaylarının Türkiye’de tek olan “Taşkın Müzesi” ne gerçekleştirilen gezi öncesi ve sonrasındaki görüşlerinin detaylı olarak incelenmesinin amaçlanması gösterilebilir. Özel durum çalışması yöntemi kapsamında elde edilen sonuçlar incelenen durumlarla sınırlı olup bir genelleme kaygısı yoktur (Çepni, 2010).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma grubunu ön uygulamada 25 (24 kız, 1 erkek), son uygulamada ise 14 (13 kız, 1 erkek) okul öncesi son sınıf öğretmen adayı oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ön ve son anket formları kullanılmıştır. Ön anket formunda yer alan sorularla, öncelikli olarak öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme deneyimlerinin ve geziden beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca gezinin “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” ile “Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri” dersleri kapsamında gerçekleştirilmesi sebebiyle bu derslerde öğrendikleri bilgilerle geziyi nasıl ilişkilendirecekleri hakkındaki görüşlerinin tespit edilmesi de planlanmıştır. Son anket formundaki sorular ile de öğretmen adaylarının beklentilerinin ne ölçüde karşılandığı, okul öncesi çocuklar ile bu müzede hangi konu/kapsam dahilinde ne tür etkinlikler gerçekleştirebilecekleri ve gezi öncesi, esnası ve sonrasında ne tür faaliyetler planlayacakları konusundaki fikirlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Ön anket formu geziden bir gün önce, son anket formu ise geziden bir hafta sonra öğretmen adaylarına çevrim içi form olarak uygulanmıştır (Ek-1).

Taşkın Müzesi gezisi 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı bahar döneminin başlamasından altı hafta sonra gerçekleştirilmiştir. Geziye ilişkin görseller Ek-2’de verilmiştir. Bu sürece kadar “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi kapsamında yürütülen faaliyetler şu şekildedir:

1. Hafta: Okul dışı öğrenme ve okul dışı öğrenme ortamlarının tanıtımı,
2. Hafta: Formal, informal ve nonformal öğrenme arasındaki ilişkinin örneklerle açıklanması,
3. Hafta: Okul dışı öğrenme ortamları etkinliklerinde kullanılan öğrenme modellerinin açıklanması,
4. Hafta: Okul dışı öğrenme etkinlikleri öncesi, esnası ve sonrası yapılması gereken faaliyetlerin örneklerle açıklanması,
5. Hafta: Bilim Merkezlerinin okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasının örneklerle açıklanması,
6. Hafta: Müzelerin okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasının örneklerle açıklanması.

Altıncı hafta işlenen ders sonrasında aynı hafta içerisinde başka bir günde öğretmen adayları ile Taşkın Müzesi gezisi gerçekleştirilmiştir. Öncesinde gezi için gerekli izinler alınmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizinde bir sorunu veya durumu tanımlayan bilgileri elde etmek için faydalı bir yol olan içerik analizden faydalanılmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2009). İçerik analizinde benzer veriler çeşitli kavramlar ve temalar altında bir araya toplanarak anlaşılır bir şekilde düzenlenir ve katılımcıların fikir ve görüşlerini doğrudan yansıtmak amacıyla direkt alıntılar ile sunulur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışmanın verileri yazılı görüşme formlarının iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanması ile analiz edilmeye başlanmış, daha sonra araştırmacılar birincil kodlar üzerinde tartışarak ortak kodları oluşturmuşlardır. Kodlama işlemi sonunda ulaşılan son kodlar araştırmacıların ortak görüşleri ile uygun temalarda birleştirilmiştir. Çalışmanın veri güvenirliliğinin artırılması için katılımcıların doğrudan alıntılarına yer verilmiş ve tüm veri seti araştırmacıların ortak görüşleri ile değerlendirilmiştir. Ön ve son anket formundaki sorulara geziye katılan 25 öğretmen adayının tümü yanıt vermiş fakat son anket formunda bazı öğretmen adaylarının yanıtları, sorulara yetersiz/eksik yanıt vermelerinden dolayı analiz sürecine dahil edilmemiştir.

BULGULAR

Bu bölümde okul öncesi öğretmen adaylarına gezi öncesi ve gezi sonrası uygulanan anket formlarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Ön Anket Formundan Elde Edilen Bulgular

Taşkın Müzesi gezisi öncesinde araştırmacılar tarafından hazırlanan ön anket formu soruları 24 kız, 1 erkek olmak üzere toplam 25 okul öncesi öğretmen adayı tarafından yanıtlanmıştır. Görüş formunun ilk sorusu öğretmen adaylarının daha öncesinde herhangi bir okul dışı öğrenme etkinliğine (müze, fabrika, kütüphane, vb. gezisi) katılıp katılmadıkları ile ilişkilidir. Yedi öğretmen adayı daha öncesinde herhangi bir okul dışı öğrenme etkinliğine katılmadığını, geriye kalan 18 öğretmen adayı ise farklı türlerde okul dışı öğrenme deneyimi yaşadığını ifade etmiştir. Okul dışı öğrenme etkinliğine katılan öğretmen adayları, şehir müzesi (Trabzon, Ordu, Samsun, vb.), etnografik müze, edebiyat müzesi, kütüphaneler, hidroelektrik santraller, fabrikalar (İplik Fabrikası), tarihi mekânlar (Atatürk Köşkü) gibi ortamları ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Bu görüşlere örnek alıntılar aşağıdaki gibidir:

“Kayseri Şehir Müzesi, Ordu Etnografya Müzesi ve Samsun Şehir Müzesi. Ordu Gazi İl Halk Kütüphanesi ve Ordu Çocuk Kütüphanesi’ni gezme fırsatım oldu.”

“İplik fabrikası (Kahramanmaraş), Yedi Güzel Adam Edebiyat Müzesi.”

Öğretmen adaylarına Taşkın Müzesi gezisinden beklentilerinin neler olduğu sorulduğunda genellikle Tablo 1’deki görüşler ortaya çıkmıştır:

Tablo 1 Öğretmen adaylarının geziden beklentileri		
Veri kaynağı	Kodlar	Frekans (f)
Beklentinin olması	Müze ve doğal afetler hakkında bilgi sahibi olmak	9
	Çocuklara doğa olaylarını anlatabilme ve etkinlikler planlama	5
	Okul dışı etkinlikler hakkında fikir sahibi olmak	3
	Mesleki açıdan gelişmek	3
	Yeni yerler keşfetmek	2
	Yaparak-yaşayarak birinci elden öğrenmek	2
	Müzedede oyun etkinlikleri tasarlayabilmek	1
	Diğer müzeler ile karşılaştırma yapmak	1
Herhangi bir beklentinin olmaması		2

Tablo 1’e göre, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (9 öğretmen adayı) müze ortamı ve doğal afetler hakkında detaylı bilgi sahibi olmak için geziye katılmak istediklerini belirtmiştir. Bu beklentinin yanında bazı öğretmen adayları da (5 öğretmen adayı) okul öncesi çocuklarına doğa olaylarını anlatabilmek ve bu konuda etkinlikler planlayabilmek şeklinde beklentilerinin olduğunu ifade etmiştir. Belirtilen beklentilerin dışında, okul dışı etkinlikler hakkında fikir sahibi olma, mesleki açıdan gelişme, yeni mekanlar keşfetme, yaparak ve yaşayarak deneyim kazanmak, müzedede oyun etkinlikleri tasarlayabilmek ve ziyaret edilen müze ile diğer müzeleri kıyaslamak gibi beklentilerin de olduğu belirlenmiştir. Tablo 1’de ortaya çıkan tema ve kodlara ilişkin örnek alıntılar aşağıdaki gibidir:

“Öğretmen olduğumda öğrencilerimle nasıl etkinlikler yapabilirim, müzenin içeriği nasıl oluşturduğu vs. öğrenmek isterim.”

“Farklı bir deneyim olmasını ve bilgi birikimime yenilerini eklemek istiyorum.”

“İlk defa gideceğim, çok fazla kafamda canlandıramadığım için beklentim yok ama iyi olacağı hissi var.”

Öğretmen adaylarının, “Gerçekleştirilen gezinin “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” ile “Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri” derslerinde ele alınan kazanımlar ile nasıl bir ilişkisinin olacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıdaki şekilde kategorize edilmiştir (Tablo 2):

Tablo 2 Gezinin derslere olan muhtemel katkıları		
Veri kaynağı	Kodlar	Frekans (f)
Okul dışı öğrenme ortamları dersine katkıları	Okul dışı öğrenme ortamlarında nasıl etkinlik planlanacağı konusunda bilgi sahibi olmak	10
	Somut öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamak	6
	Geçmişten günümüze gelen objeleri tanımak	1
	Yaşanılan bölgeyi yakından tanımak	1
	Mesleki açıdan gelişmek	1
	Yaratıcılık ve yaratıcı oyun dersine katkıları	Yaratıcı düşünme becerisi geliştirme
	Nesneleri farklı açılardan kullanabilmek	3
	Açık uçlu etkinlikler planlayabilmek	3
	Mesleki açıdan deneyim kazanmak	2
	Canlandırma etkinlikleri yapmak	1
Yetersiz cevap	Faydalı ve uygun bir ortam olması	2
Cevap yok		1

Tablo 2’ye göre, okul öncesi öğretmen adayları gerçekleştirilen gezinin “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” ve “Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri” dersleri üzerine ne tür etkilerinin olacağı konusunda farklı görüşler bildirmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda örnek olarak verilmiştir:

“Böyle bir müzede okul dışı öğrenme ortamları dersi adı altında neler yapabileceğimi öğreneceğim. Sınıf dışında bir ortamda etkin eğitim nasıl olur onu gözlemleyeceğim. Ayrıca Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri dersi altında da farklı ortamlarda ne tür açık uçlu etkinlikler yapılır, hayal gücünün olmayan sınırlılıklarını göreceğim.”

“Okul dışı öğrenme ortamları dersi için mesleğimizi icra ederken çocuklara rehberlik etmek açısından önemli olacağını düşünüyorum. Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri dersi için de çocukların farklı ortamlar görmelerinin ufuklarını genişleteceğini düşünüyorum.”

Son Anket Formundan Elde Edilen Bulgular

Taşkın Müzesi gezisi sonrasında, son anket formuna 14 (13 kız, 1 erkek) öğretmen adayı yanıt vermiştir. Öğretmen adaylarına yöneltilen ilk soru gerçekleştirilen gezinin beklentilerini karşılayıp karşılamama durumu olmuştur. Bu soruya öğretmen adaylarının üçü olumsuz, geri kalanı ise olumlu cevap vermiştir. Tablo 3’te öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplar kategorize edilerek sunulmuştur:

Tablo 3

Gezinin beklentileri karşılama durumu

<i>Veri kaynağı</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Frekans (f)</i>
Beklentiyi karşılması	İlgi çekici ve öğretici bir gezi olması	4
	Materyallerin gerçekçi ve açıklayıcı olması	4
	Görsel ağırlıklı bir gezi olması	2
	Özgün bir müze niteliği taşıması	1
Beklentiyi karşılamaması	Gezi süresinin sınırlı oluşu	1
	Okul öncesi düzeyinde tartışmaların yapılmaması	1
	Uzmanların daha aktif olması	1

Tablo 3'e göre, öğretmen adaylarının birçoğu gerçekleştirilen gezinin, beklentilerini farklı açılardan karşıladığını ifade etmiştir. Bu görüşü belirtme nedenleri arasında müze içerisinde yer alan modellerin oldukça gerçekçi ve açıklayıcı oluşu, uzmanların bilgilendirmeleri ile gezinin ilgi çekici oluşu, görsel materyal zenginliğinin oluşu ve müzenin Türkiye'de ilk taşkın müzesi özelliğine sahip olması gibi gerekçeler yer almaktadır. Olumsuz görüş belirten öğretmen adaylarının yanıtları incelendiğinde ise gezi süresinin kısıtlı olması (yaklaşık bir buçuk saat), müzede ele alınan taşkın konusunun okul öncesi düzeyinde tartışılmaması ve öğretmen adaylarından ziyade rehberlerin daha aktif olması gibi gerekçeler ön plana çıkmıştır. Her iki görüşe örnek olacak öğretmen adayı yanıtlarından alıntılar aşağıdaki gibidir:

“Neredeyse her şey gerçek materyallerle tasarlanmış. Gözünüzde canlanmaması ve anlamamanız mümkün değil.”

“Öncelikle Türkiye de ilk olması, çözüm odaklı bir çıkış noktası olması ve bir öğretmen olarak ben ve çocuklara burası destek sunar noktasında fikir oluşturması ki bir sürü etkinlik bile planladım birçok yönden destekledi. Bana yeni bir bakış açısı kazandırdı.”

“Ziyaretçilerden çok rehberler aktifti. Bu durum beklentimi karşılamadı.”

“Çok hızlı bir gezi oldu ve sanal gerçeklik bölümü kapalıydı.”

Son anket formunda öğretmen adaylarına yöneltilen ikinci soru “Taşkın Müzesi’ne çocuklar ile bir gezi düzenleyecek olsaydınız bunu hangi bağlam (konu ya da kavram) kapsamında yapmayı tercih ederdiniz?” şeklinde olmuştur. Bu soruya öğretmen adayları tarafından verilen yanıtlar aşağıda Tablo 4 üzerinde gösterilmiştir:

Tablo 4

Müze gezisi ve ilişkili olduğu konu/kavramlar

<i>Veri kaynağı</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Frekans (f)</i>
İlişki kurulan konu/kavram tercihleri	Farkındalık kazandırmak	9
	Fen konu/kavramlarını anlatmak ve proje geliştirmek	3
	Orman haftasına yönelik etkinlikler gerçekleştirmek	2
	Drama faaliyetleri yapmak	1

Tablo 4'e göre öğretmen adayları, öğretmen olarak çocuklar ile birlikte Taşkın Müzesi'ne gezi düzenlediklerinde bu gezinin gerçekleştirilme sebebi olarak çoğunlukla taşkın, heyelan gibi kavramların modeller üzerinden anlatılması ve bu konularda farkındalık oluşturulması amacıyla gezi düzenlemek isteyeceklerini ifade etmiştir. Bu amacın dışında öğretmen adayları STEM etkinlikleri geliştirmek, orman haftası kapsamında doğayı ve ormanları koruma bilinci kazandırmak ve drama etkinlikleriyle doğal afetler karşısında neler yapabileceklerini çocuklara göstermek gibi gerekçeler ile bu geziyi düzenleyeceklerini belirtmişlerdir. Tablo 4'te kategorize edilen öğretmen adayları yanıtlarından örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Fen etkinliği bağlamında STEM aktivitelerini kullanarak bir proje hazırlamak için çocuklara ön fikir oluşturmak veya drama ile afet konusunda neler yapılabilir noktasında canlandırma yapmak için gezi düzenledim.”

“Taşkınlardan en az hasar ile kurtulmak için hangi önlemler alınabilir konusunda bilgilendirmek için gezi düzenledim.”

“Orman haftası konusuyla ilişkilendirilebilir.”

Öğretmen adaylarına gezi sonrasında yöneltilen son soru “Taşkın Müzesi gezisi sırasında çocuklar ile gezi öncesi, esnası ve sonrası ne gibi faaliyetler gerçekleştirdiniz?” şeklindedir. Bu soruya öğretmen adayları tarafından verilen yanıtlar aşağıda Tablo 5 üzerinde gösterilmiştir:

Tablo 5		
<i>Gezi öncesi, esnası ve sonrası yapılacak etkinlikler</i>		
<i>Veri kaynağı</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Frekans (f)</i>
Gezi öncesi etkinlikleri	Çocuklarla konu ile ilgili sohbet etmek	3
	Fotoğraflar ve görseller sunmak	2
	Taşkın ve seller hakkında bilgi vermek	2
	Çocukların beklentilerini sormak	2
	Uyulması gereken kurallar hakkında bilgilendirme yapmak	2
	Drama etkinlikleri gerçekleştirmek	2
	Okuma etkinliği gerçekleştirmek	1
Gezi esnası etkinlikleri	Canlandırma etkinlikleri yapmak	3
	Soru-cevap etkinlikleri gerçekleştirmek	2
	Müzedeki materyaller üzerinden anlatım yapmak	2
	Çalışma yaprağı destekli etkinlikler gerçekleştirmek	2
Gezi sonrası etkinlikleri	Resim çizmek	2
	Sınıf içi tartışmalar yapmak	2
	Proje geliştirmek	2
	Fidan dikme etkinliği yapmak	1
	Dikkat geliştirici etkinlikler yapmak	1
	Materyaller tasarlamak	1
Yetersiz cevap		2

Tablo 5'e göre, öğretmen adayları genellikle gezi öncesi aşamasına yönelik olarak planlamalarda bulunmuşlardır. En az önerinin bulunduğu aşama ise gezi esnası aşaması olmuştur. Gezi öncesi yapılabilecek etkinliklerin başında çocuklarla taşkın ve ilişkili olduğu kavramlar hakkında sohbet etmek gelmiştir. Bu etkinlik dışında çocuklara konu ile ilgili fotoğraf ve görseller (video, animasyon vb.) sunmak, taşkın ve seller hakkında bilgi vermek, müzede uyulması gereken kuralları hatırlatmak, geziye yönelik beklentilerini sormak gibi faaliyetlerin de yapılabileceği belirtilmiştir. Bir öğretmen adayı geziden önce konu ile ilgili kitap okuma etkinliği yapılabileceğini ifade etmiştir. Gezi esnası yapılabilecek etkinlikler arasında genellikle canlandırma etkinlikleri, soru-cevap etkinlikleri, müzedeki materyaller hakkında sohbet etmek ve çocukların dikkatlerinin yoğunlaşmasını sağlayacak çalışma yaprağı destekli etkinlikler yer almıştır. Gezi sonrası etkinlikleri olarak da en fazla resim yaptırma ve sınıf içi tartışma ortamları oluşturma fikirleri söylenmiştir. Bu görüşleri proje geliştirme, fidan dikme, dikkat geliştirici etkinlikler yapma ve çeşitli materyaller tasarlama gibi faaliyetler takip etmiştir. İki öğretmen adayı ise detaylı yanıt vermemiştir. Tablo 5'te kategorize edilen öğretmen adayı yanıtlarından örnek alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Gezi öncesi su baskınları hakkında sohbet ederdik. Gezi esnasında taşkın yaşayan insanların neler hissedecekleri konusunda çocuklardan kısa bir canlandırma yapmalarını isterdim. Sonrasında ise taşkınlardan korunmak için neler yapabiliriz adlı resim yapmalarını isterdim.”

“Gezi öncesinde, müzedeki kuralları hatırlatırdım. Gezi esnasında, taşkın sırasında ağaçların, evlerin hareketini canlandırabilirler. Drama çalışması yapılabilir. Gezi sonrasında ise ilgilerini çeken şeylerin resimlerini çizebilirler.”

“Gezi öncesinde onlara bilgisayar uzantılı videolarla müzeyi gezdirirdim. Müze gezisi esnasında drama etkinliği yapardım. Müze gezisi sonrasında ise eksik parça tamamlama etkinliği ile değerlendirme yapardım.”

TARTIŞMA ve SONUÇ

Okul öncesi öğretmen adayları ile “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi kapsamında gerçekleştirilen “Taşkın Müzesi” gezi öncesi ve sonrası kendilerine yöneltilen sorulara ilişkin bulgular elde edilmiştir. Öğretmen adayları bu gezi öncesinde farklı okul dışı öğrenme deneyimlerinin olduğunu belirtmiştir. Bu deneyimlerin başında ise müze gezileri yer almaktadır. Borsos, vd. (2018) öğretmenlere rehberlik etmek için erişilebilir okul dışı öğrenme ortamlarının bir listesini belirtmiştir. Bu çalışmada öğretmen adayları, okul dışı öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği yerler arasında bilim merkezlerini ve müzeleri, daha kolay ziyaret etme şansına sahip olmaları ve çoğunun da bunu deneyimleme imkânı olması sebebiyle sıklıkla ziyaret ettiklerini ifade etmişlerdir. Kubat (2018) tarafından yapılan diğer bir araştırmaya göre öğretmen adayları okul dışı öğrenme ortamları için en çok bilim merkezleri ve müzeleri belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarına müze gezisi beklentilerinin neler olduğu sorulduğunda en başta müzeler ve tematik bir müze olması sebebiyle de doğal afetler konusunda detaylı bilgi sahibi olmak gelmiştir. Bunların dışında okul öncesi çocukları ile bu ve benzeri ortamlarda gerçekleştirilebilecek etkinliklerin planlanmasına yönelik deneyim kazanmak da cevaplar arasındadır. Planlama, sınıf dışı öğretimin ilk ve en önemli adımudur. İyi planlanmış bir sınıf dışı eğitim ile hedeflere etkin bir şekilde ulaşılabilir (Gökmen, 2021). Öğretmen adayları ilk kez bu şekilde ders kapsamında planlanmış bir okul dışı öğrenme etkinliğine katıldıklarını belirtmişlerdir. Okul dışı öğrenme ortamları dersi kapsamında gezinin gerçekleştiği haftaya kadar okul dışı öğrenme ve farklı okul dışı öğrenme ortamlarının yanı sıra bir okul dışı öğrenme etkinliği planlama, uygulama ve planlama konularında da okul öncesi düzeyinde gerçekleştirilen örnekler üzerinden bilgi sahibi olmuşlardır. Yalnız ders kapsamındaki bu bilgi edinimi uygulamalı olarak bu gezi sayesinde yapılabilmektedir. Bu bağlamda da gerek ortam gerekse de planlama hususunda deneyim kazanma beklentilerinin olması muhtemel görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2013 okul öncesi öğretim programına uygun olarak planlanan müze eğitiminin çocukların müze bilgilerini artırdığı ve müzede geçirdikleri planlı öğrenme deneyiminden sonra müzelere ilişkin bilgilerinin geliştiği vurgulanmıştır (Akamca, vd., 2017).

Taşkın Müzesi gezisinin öğretmen adaylarının lisans öğrenimlerinde almış oldukları “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” ve “Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri” derslerine olası katkılarının neler olabileceği ve bu gezi ile dersler kapsamında ele alınan kazanımlar arasında nasıl bir ilişki olacağı konusundaki yanıtlar irdelendiğinde, bir önceki soruya sıklıkla verilen yanıtlar ile benzerlik gösterdiği görülmüştür (Tablo 1, 2). Çalışma sonuçlarına göre, okul dışı öğrenme ortamlarında yürütülecek etkinliklerin planlanması, okul öncesi çocuklarda yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesi ve somut öğrenmelerin gerçekleştirilmesi hususlarında öğretmen adaylarının görüşleri yoğunlaşmıştır. Çocuklar sorunları çözmek için yeni yöntemler ve çözümler geliştirirken, problem çözerken hem yaratıcı düşünmeyi hem de temel bilimsel süreç becerilerini kullanırlar (Özdemir ve Dikici, 2017). Literatürde çocukların yaratıcı düşünme becerileri ile cinsiyetleri, yaşları, okul türleri, ailelerinin sosyoekonomik düzeyleri ve ebeveynlerin eğitim durumları arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Alsrouf ve Al-Ali, 2014; Castillo-Vergara, vd., 2018; Güven ve Yılmaz, 2020; Kuru ve Akman, 2017; Özgelen, 2012; Sackes, 2013). Bu kapsamda, okul öncesi çocuklarının okul dışı ortamlarda geçirecekleri vakitlerin onlara gerçek problem durumları sunması ve bu problem durumları karşısında yaratıcı fikirler geliştirmesi de mümkün olabilecektir.

Gerçekleştirilen müze gezisinin öğretmen adaylarının beklentilerini karşılama durumu değerlendirildiğinde büyük çoğunluğunun bu konuda olumlu yanıt verdiği belirlenmiştir (Tablo 3). Bu olumlu görüşlerin sunulmasında müze içerisindeki etkileşimli sergilerin etkisinin fazla olduğu düşünülmektedir. Sergi düzeneklerinde planlanan, tanıtım ve bilgilendirme amaçlı etkileşimli sunumlar, videolu elektronik rehberler, artırılmış gerçeklik uygulamaları, sanal canlandırmalar, ses ve görüntü efektleri gibi teknoloji kullanımları, aktarılan bilginin ziyaretçide bir deneyime dönüşmesi açısından önemlidir (Acar, 2017). Literatürde yer alan çalışma bulguları da bu sonucu destekler niteliktedir. Bilim merkezleri ve müzelerindeki ziyaretçilerin bir kısmının sergide sunulan etkinlikleri içerik ve etkileşim zenginliği nedeniyle beğendikleri ve bu sayede doğa olaylarını gerçekçi bir şekilde deneyimlemelerinin sağlandığı gözlemlenmiştir (DeWitt ve Osborne, 2010). Diğer taraftan, bazı öğretmen adayları gezi için sınırlı vaktin olması, gezi içerisindeki etkileşimli sergilerin okul öncesi düzeyinde ilişkilendirmesinin yapılmamasından ötürü bağlam kurulamaması ve müze rehberlerinin daha aktif olmasının düşünülmesinden dolayı olumsuz görüş bildirmişlerdir. Müze ziyaretlerinin olası dezavantajlarının da belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar, ziyaretçilerin çoğu zaman ücretler, ziyaret süresinin uzunluğu, giriş esnasındaki beklentiler gibi durumları dezavantajlar olarak belirttikleri görülmüştür (Tranta, vd., 2021; Yamada ve Fu, 2012). Bu açıdan bakıldığında benzerlikler kadar farklı görüşler de olduğu söylenebilir. Elbette müfredat ile müze içeriklerinin ilişkilendirilmesi okul dışı öğrenme faaliyetlerinin etkisini artıracaktır. Bu sebeple, öğretmen adaylarının bu durumu dikkate alarak olumsuz görüş bildirmeleri anlamlı bulunmuştur.

Öğretmen adaylarına gezi düzenlenen bu müzeye çocuklar ile gelmeleri durumunda hangi tür etkinlikleri yapmayı düşündükleri sorulduğunda, müzenin temasının dışında öncelikli olarak okul öncesi çocuklarında başta müzeler olmak üzere diğer okul dışı öğrenme ortamları hakkında farkındalık kazandırmak cevabını çoğunlukla vermişlerdir (Tablo 4). Aslında bu cevap çok da şaşırtıcı değildir. Çünkü okul dışı öğrenme ortamlarında etkinlik geliştirmenin birincil şartı o ortamlar hakkında bilgi ve farkındalık sahibi olmaktır. Nitekim okul dışı öğrenme ortamları hakkında sınırlı farkındalığa sahip olunması okul dışı öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilme sıklığını etkilemektedir (Öner, 2015). Özyıldırım ve Durmaz (2022) çalışmasında öğretmen adaylarının disiplinler arası bir yaklaşımla alan gezilerinin farklı konu veya disiplinlerin birleştirilmesine/bütünleşmesine, farklı veya yeni bakış açıları kazandırılmasına ve aynı konularda ortak kavramlar oluşturulmasına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Alan yazında belirtilen bu görüşlerin yanı sıra fen konu ve kavramlarını somutlaştırmak, müzenin içeriği

gereği orman haftasına yönelik birtakım etkinlikler geliştirmek gibi yanıtlar da öğretmen adayları tarafından verilmiştir. Çocuklar fiziksel ortamlarda yaşadıkları deneyimler sonucunda sosyalleşir ve çevreyi öğrenirler (Francis, 1997). Bu nedenle çocuklar için standart olmayan donanımlara sahip olacak, farklı aktivite ve öğrenme fırsatları sunacak ortamların tasarlanması ve bu ortamların ziyaret edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, Taşkın Müzesi'nin iyi bir örnek olduğu düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının çocuklar ile gerçekleştirecekleri bir Taşkın Müzesi ziyareti öncesi, esnası ve sonrası ne tür etkinlikler yapmayı planladıkları sorulduğunda her bir yanıtın çocukların becerileri ile eşleşen, onları aktif kılan, yaratıcı fikir ve ürün ortaya koymalarını sağlayan türde olduğu belirlenmiştir. Okul dışı öğrenme ortamında yürütülmesi planlanan aktiviteler çocuklar için anlamlı olmalı ve becerileriyle eşleşebilmelidir (Gammon, 2001). Gezi öncesi yapılması gereken faaliyetlerin başında bireylerin gerçekleştirilen geziye neden katıldıkları hakkında bilgi sahibi olmaları gelmektedir (Griffin, 1999; Kisiel, 2006; McQuade ve Champagne, 1995). Bu gereklilik göz önüne alındığında öğretmen adaylarının da bunu destekler nitelikte önerilerde buldukları görülmektedir. Genellikle kabul edilen; öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi için dikkatlice hazırlanmış olan çalışma kağıtlarının çocukların geziye odaklanmalarının sağlanması için kullanılması gerektiğidir (Griffin, 2004; Kisiel, 2006). Verilen yanıtlar arasında bunun da yer alması öğretmen adaylarında bu farkındalığın var olduğunu göstermektedir. Ziyaret deneyimleri çocukları gözlem yapmaya, yorumlamaya ve yorumlarını kabul etmeye veya etmemeye teşvik etmelidir (Griffin, 1999; Kisiel, 2006). Aynı zamanda, sosyal etkileşimi sağlayan öğrenme stilleri, yaklaşımları ve stratejilerinin de uygulayıcılar tarafından geliştirilmesi gerekmektedir (Griffin ve Symington, 1997). Alan yazında belirtilen tüm bu gereklilikler öğretmen adaylarınca gezi sırası yapılabilecek etkinlikler doğrultusunda ifade edilmiştir. Öğretmen adaylarının gezi sonrası aktivite önerileri incelendiğinde çoğunun öğrenilen bilgileri pekiştirme odaklı fikirler belirttiği görülmüştür. Gezi sonrası pekiştirme aktiviteleri yapılmalı, çocuklarda okula döndüklerinde okul dışı öğrenme ortamında edinmiş oldukları deneyimleri nasıl kullanacakları konusunda farkındalık oluşturulmalıdır (Anderson ve Zhang, 2003; McQuade ve Champagne, 1995).

Sonuç olarak, bu çalışmanın bulguları, okul dışında öğrenme etkinliklerinin detaylı bir şekilde planlanmasının etkinliklerin uygulanabilirliğini olumlu bir şekilde etkileyeceğini, okul öncesi çocuklarında başta müzeler olmak üzere farklı okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik farkındalık oluşturacağını, hem deneyimsel hem de katılımcı öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve daha kapsayıcı bir ortam oluşturduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme etkinliklerini meslek hayatlarında uygulama isteklerini hevesle ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmenler ve öğretmen adayları okul dışında öğrenme konusunda kişisel deneyime sahip olmadan bu ortamlarda gerçekleştirilen etkinlikleri müfredata dahil etmek kolay değildir. Bu sebeple okul dışında öğrenme, bu çalışmada da olduğu gibi “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi başta olmak üzere farklı dersler ile de birlikte öğretmen eğitimi programlarının bir parçası olmalıdır. Öğretmen adayları ve öğretmenler, okul dışında öğrenme deneyimlerini içeren hizmet öncesi, hizmet içi ve hizmet sonrası eğitim fırsatlarına sahip olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acar, A. (2017). Müze ve sergilemelerde etkileşimli tasarım çözümleriyle bilgiyi görselleştirmek. *Sanat Yazıları*, 36, 139-155.
- Akamca, G.O., Yildirim, R. G., & Ellez, A.M. (2017). An alternative educational method in early childhood: museum education. *Educational Research and Reviews*, 12,14, pp. 688-694. doi: 10.5897/ERR2017.3145
- Alexandra Tranta, Eleni Alexandri & Konstantinos Kyprianos (2021) Young people and museums in the time of covid-19. *Museum Management and Curatorship*, 36, 6, 632-648, doi: 10.1080/09647775.2021.1969679
- Alsrouf, N. H., & Al-Ali, S. (2014). An investigation of the differences in creativity of preschool children according to gender, age and kindergarten type in Jordan. *Gifted and Talented International*, 29(1-2), 33–38. <https://doi.org/10.1080/15332276.2014.11678427>.
- Anderson, D. & Zhang, Z. (2003). Teacher perceptions of field-trip planning and implementation. *Visitor Studies Today*, 6(3), 6-11.
- Aslan, A., & Arslan, Ş. (2021). Video destekli okul dışı öğrenme etkinlikleri: "Fiziksel ve kimyasal değişimler" konusu örneği [Video-assisted out-of-school learning activities: The example of “physical and chemical changes”]. In S. Karabatak (Ed), *Education & Science 2021-III* (pp 283-302). Efe Academic.
- Aslan, A. , Batman, D. & Durukan, Ü. G. (2023). Academics’ perspective on out-of-school learning environments. *Turkish Journal of Education*, 12 (1) , 28-49 . DOI: 10.19128/turje.1182732
- Atmaca, S. (2012). Derslik Dışı Fen Etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Dayalı Öğretimin Öğretmen Adayları Üzerinde Etkileri. (Yayınlanmış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Avan, Ç., Gülgün, C., Yılmaz, A., & Doğanay, K. (2019). STEM Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları: Kastamonu Bilim Kampı. *Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik ve Sanat Eğitimi Dergisi*, 39-51.
- Batman, D., Aslan, A., & Durukan, Ü. G. (2022). The investigation of physics, chemistry and biology course contents in out-of-school learning environments guidebooks based on learning outcomes and learning environments. *Hacettepe University Journal of Education*, 37(2), 485-522. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2020065266>
- Behrendt, M. (2014). It is an experience, not a lesson: The nature of high school students' experiences at a biological field station (Unpublished dissertation). Ohio University, USA

- Borsos, E., Borić, E., & Patocskai, M. (2018). Be in: teach outdoors. *Croatian Journal of Education*, 20(3), 843-866. <https://doi.org/10.15516/cje.v20i3.2978>
- Bozdoğan, A.E. (2016). Okul dışı çevrelere eğitim amaçlı gezi düzenleyebilme öz- yeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi [Development of self-efficacy belief scale for planning and organizing educational trips to out of school settings]. *Journal of Theoretical Educational Science*, 9(1), 111-129.
- Cahyono, A. N., & Ludwig, M. (2018). Exploring Mathematics Outside The Classroom With The Help of GPS-Enabled Mobile Phone Application. International Conference on Mathematics, Science and Education 2017 (ICMSE2017), 1-7.
- Carrier, S.J. (2009). The Effects of Outdoor Science Lessons with Primary School Students on Preservice Teachers' Self-Efficacy. *Journal of Primary Science Education*, 21(2), 35-48.
- Castillo-Vergara, M., Galleguillos, N. B., Cuello, L. J., Alvarez-Marin, A., & Acuna-Opazo, C. (2018). Does socioeconomic status influence student creativity? *Thinking Skills and Creativity*, 29, 142-152. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.07.005>.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş* (Beşinci Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çiçek, Ö., & Saraç, E. (2017). Science teachers' opinions about experience in out of school learning environments. *Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty*, 18(3), 504-522.
- DeWitt, J., & Osborne, J. (2010). Recollections of exhibits: stimulated recall interviews with primary school children about science centre visits. *International Journal of Science Education*, 32(10), 1365-1388.
- Duruk, Ü., Akgün, A., Yılmaz, N., Özün, S., Aykut, N., & Tekin, S. (2018). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Okul Dışı Öğrenme Ortamlarındaki Deneyimlerine İlişkin Görüşleri. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 315-332.
- Francis, C. (1997). Particular places: School environments over time. In S. Stine (Ed.), *Landscapes for Learning: Creating Outdoor Environments for Children and Youth*, (pp. 45-87). John Wiley & Sons, Inc., New York.
- Gammon, B. (2001). Assessing learning in museums environments: A practical guide for museum evaluators. Unpublished Report. London: Science Museum.
- Gökmen, A. (2021). Preservice teachers' views regarding out-of-class teaching processes: A case study. *International Education Studies* 14(5), 74-86. doi:10.5539/ies.v14n5p74
- Griffin, J. (1999, March). An exploration of learning in informal settings, National Association of Research in Science Teaching Annual Conference, Boston.
- Griffin, J. (2004). Research on students and museums: Looking more closely at the students in school groups. *Science Education*, 88(1), 59-70.
- Griffin, J. & Symington, D. (1997). Moving from Task-Oriented to Learning-Oriented Strategies on School Excursions to Museums. *Science Education*, 81, 763-779.
- Gürkan, T. (2009). Okul öncesi eğitime giriş. Yaşar, Ş. (Ed.), *Erken çocukluk dönemi ve okul öncesi eğitim*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Güven, G., & Yılmaz, E. (2020). Investigation of the relationship between attention skills and science process skills in children regarding external elements. *Elementary Education Online*, 19(4), 2227-2236. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2020.763874>.
- Harun, M. T., & Salamuddin, N. (2013). Applying elements of outdoor education in teacher education innovation. *Asian Social Science*, 9(16), 15-21. <https://doi.org/10.5539/ass.v9n16p15>
- Kisiel, J. (2006). Making field trips work. *The Science Education*, 73(1), 46-48
- Kubat, U. (2018). Okul dışı öğrenme ortamları hakkında fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 111-135. <https://doi.org/10.21764/maueufd.429575>
- Kuru, N., & Akman, B. (2017). Examining the science process skills of preschoolers with regards to teachers' and children' variables. *Education and Science*, 42(190), 269-279. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6433>.
- Laçın Şimşek, C. (Ed.) (2011). *Okul Dışı Öğrenme Ortamları ve Fen Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Laçın Şimşek, C. & Öztürk, M. (2021). Opinions and Understandings of Science Center Visitors About Exhibits and Labels. *Participatory Educational Research*, 8 (1) , 232-247 . DOI: 10.17275/per.21.13.8.1

- Loxley, P., Dawes, L., Nicholls, L. & Dore, B. (2016). Bilimsel sorgulama ve tutkulu meraklılık. (B. Akarsu, Çev.). H. Türkmen, M. Sağlam & E. Şahin-Pekmez (Ed.). İlköğretimde eğlendiren ve anlamayı geliştiren fen öğretimi, s. 61-77. Ankara. Nobel Akademik Yayıncılık.
- McQuade, F., & Champagne, D.W. (1995). How to make a better school, Allyn & Bacon, Boston.
- Moloney, M. (2011). Locating quality in early childhood care and educational discourse in Ireland: Pre-school and infant classrooms as a crucible of learning and development. [Unpublished doctoral dissertation]. University College Limerick.
- Moseley, C., Reinke, K. ve Bookout, V. (2002). The Effect of Teaching Outdoor Environmental Education on Preservice Teachers' Attitudes Toward Self-Efficacy and Outcome Expectancy. *The Journal of Environmental Education*, 34(1), 9-15.
- Ocak, İ., & Korkmaz, Ç. (2018). Fen bilimleri ve okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Field Education*,4(1), 18-38.
- Oktay, Ö., Üner, S., & Şen, A. İ. (2021). Fen Bilimleri, Fizik, Kimya, Biyoloji Öğretim Programları İle Ders Kitaplarının Okul Dışı Öğrenme Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 671-710.
- Öner, G. (2015). Examination of the opinions of social studies teachers about outdoor history teaching. *Turkish History Education Journal*, 4(1), 89-121. <https://doi.org/10.17497/tuhed.185618>
- Özdemir, G., & Dikici, A. (2017). Relationships between scientific process skills and scientific creativity: Mediating role of nature of science knowledge. *Journal of Education in Science, Environment and Health (JESEH)*, 3(1), 52-68.
- Özgelen, S. (2012). Students' science process skills within a cognitive domain framework. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education*, 8(4), 283-292. <https://doi.org/10.12973/eurasia.2012.846a>.
- Özyıldırım, H., & Durmaz, H. (2022). Effects of interdisciplinary approach supported field trip as an out-of-school activity on the behaviours of prospective teachers. *Trakya Journal of Education*, 12(1), 522-541. <https://doi.org/10.24315/tred.986827>
- Randler, C., Baumgartner, S., Eisele, H. & Kienzle, W. (2007). Learning at workstations in the zoo: A controlled evaluation of cognitive and affective outcomes. *Visitor Studies*, 10(2), 205-216.
- Rea, T. (2008). Alternative visions of learning: Children's learning experiences in the outdoors. *Educational Futures. e-Journal of the British Education Studies Association*, 1(2), 42-50.
- Sackes, M. (2013). Children's competencies in process skills in kindergarten and their impact on academic achievement in third grade. *Early Education and Development*, 24(5), 704-720. <https://doi.org/10.1080/10409289.2012.715571>.
- Salmi, H. S. (1993). Science Centre Education: Motivation and Learning in Informal Education. (Unpublished Phd thesis). Helsinki University/Graduate School of Educational Sciences, Finland.
- Saraç, H. (2017). Türkiye'de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: İçerik analizi çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 60-81.
- Simmons, D. (1998) Using Natural Settings for Environmental Education: Perceived Benefits and Barriers. *Journal of Environmental Education*, 29(3), 23-31.
- Stefanidou, C., & Panagopoulou, M. (2019). Informal Science Education in the Footsteps of Galileo's Dialogue. *Advances in Historical Studies*, 8, 175-191. <https://doi.org/10.4236/ahs.2019.85013>
- Stoll, L. (2009). Capacity building for school improvement or creating capacity for learning? A changing landscape. *Journal of Educational Change*, 10(2), 115-127.
- Şimşek, A. & Kaymakçı, S. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin amacı ve kapsamı. A. Şimşek & S. Kaymakçı (Ed). Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi, s. 1- 13. Ankara. Pegem Akademi.
- Tatar, N. & Bağrıyanık, K.E. (2012). Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.
- Taylor, E. W., & Caldarelli, M. (2004). Teaching beliefs of non-formal environmental educators: A perspective from state and local parks in the United States. *Environmental Education Research*, 10(4), 451-469.

Tunçeli, H. İ. ve Zembat, R. (2017). Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-12.

Türkmen, H. (2010). İnfomal (Sınıf-Dışı) Fen Bilgisi Eğitimine Tarihsel Bakış ve Eğitimimize Entegrasyonu. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(39), 46- 59.

Ulset, V., Vitaro, F., Brendgen, M., Bekkhus, M., & Borge, A. I. H. (2017). Time spent outdoors during preschool: Links with children's cognitive and behavioral development. *Journal of Environmental Psychology*, 52, 69–80.

URL-1: <https://www.ntv.com.tr/galeri/sanat/taskin,fdzMUpMcl0qMizT0n3oOvQ>. Erişim tarihi: 08.05.2023

Yamada, N. & Fu, Y. (2012). Using the Theory of Planned Behavior to Identify Beliefs Underlying Visiting the Indiana State Museum. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 29(2), 119-132, doi: 10.1080/10548408.2012.648503

EKLER:

Ek-1: Anket Formu Soruları

Ön Anket Formu Soruları

1. Daha önce müze/kütüphane/fabrika vb. gezisine katıldınız mı?
2. “Taşkın Müzesi” gezisinden beklentileriniz nelerdir, açıklayınız?
3. “Taşkın Müzesi” gezisinin “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” ve “Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri” derslerinin kazanımlarına nasıl bir etkisinin olacağını düşünüyorsunuz? Her bir ders için ayrı ayrı açıklayınız.

Son Anket Formu Soruları

1. "Taşkın Müzesi" gezisi beklentilerinizi karşıladı mı?
2. "Taşkın Müzesi" ne çocuklar ile bir gezi düzenleyecek olsaydınız bunu hangi bağlamda yapmayı tercih ederiniz?
3. "Taşkın Müzesi" gezisi sırasında çocuklar ile gezi öncesi, esnası ve sonrası ne gibi faaliyetler gerçekleştirdiniz? Kısaca belirtiniz.

Ek-2: Taşkın Müzesi Gezisine Ait Fotoğraflar (11. 04. 2022)

